

Trâu Trong Văn Chương Và Đời N Tịch

Tác Giả: Máng Giang

Thứ Bảy, 17 Tháng 1 Năm 2009 09:04

Trong hàng gia súc sáng kÑ cÑn bên ngÑi, trâu-bò cũng là loài våt có nghĩa tình nên đåc đåa vào ca dao tác ngå, đån tịch và trå thành nhång đå tài quan trång trong nån thi ca VN.

+ Trâu Trong Ca Dao Tác Ngå :

- Con trâu là đåu cå nghiåp

- Lån con toán, bán con trâu.

Hai câu trên nói tåi så quan trång cåa con trâu trong måi gia đình VN tåi nông thôn. Båi våy khi đi tåu trâu, måi ngåi råt cÑn trång vì nåu så ý tin låi bån lái trâu båt lång, mua nhåm trâu xåu thì tán gia båi sån là cái chåc

- Ngåu låc đåi, năng canh đån, năng vån xa : nói tåi såc månh cåa trâu.

- Nhà anh chín đåm måi trâu

Låi thêm ao cá, båt cåu råa chân

Låi khoe khoan giàu có cåa các chàng trai đång quê khi tå tình våi bån gái.

- Ruång sâu, trâu nåi : Chå så giàu có trong làng.

- Làm ruång månh có trâu

- Làm dâu månh có chång.

Trâu Trong Văn Chương Và Đời N Tách

Tác Giả: Máng Giang

Thứ Bảy, 17 Tháng 1 Năm 2009 09:04

- Táu trâu lßy vß làm nhà,

Trong ba vßc ßy, lß là khó thay

Nói tßi sß quan trßng cßa trâu trong công vßc đßng áng.

- Pháng phßnh lßn gißa lßn ra

Mß i con chßng ß nhà đßc đßu

ß nhà làng bßt mßt trâu : cũng có ý nghĩa gißng nhß trên.

- Mußn giàu thì nuôi trâu nái

mußn lßn bßi thì nuôi bß câu

Trâu cái vßa giúp ngßi vßa sinh nghé có lßi cho chß nhà.nông.

- Trâu ßi ta bßo trâu này

trâu ra ngoài rußng, trâu cày vßi ta
cßy cày vßn nghißp nông gia
ta đßu trâu đßy ai mà qußn công..
chßng cày vß cßy con trâu đi bßa..

Đi n t s quan h m t thi t gi a trâu và ng i.

- đàn g y tai trâu : nghĩa bóng đi n t s l m c a ng i đ i
- Ng u đ u, mã vi n : nghĩa bóng ch b n ng i chuyên làm chuy n x u.
- Ng u t m ng u, mã t m mã : ch b n ng i x u tìm t i nhau đ l p bè nhóm.

+ Trâu trong thành ng , đi n tích :

- NG U Đ NH, PHANH KÊ : Dùng cái v c to có th lu c c con trâu đ n u con gà , ám ch ng i có tài trí l n i không đ c s đ ng đúng ch .

- NGÔ NG U SUY N NGUY T : Đi n tích này đ c chép t t n th nói chuy n M n Ph n làm quan đ i th i T n Võ Đ (T Mã Viêm) có t t s gió b c nh c p. M t hôm Ph n vào cung ch u vua, vì c a s phía b c làm b ng pha lê trong su t nên ông ta t ng c a m , vì v y s quá t i n i phát run b n b t khi n nhà vua cũng t c c i . Đ ch a th n, M n Ph n tâu ‘ th n cũng nh loài trâu đ t Ngô nhìn th y trắng là lên c n suy n ‘.T đi n tích trên, ng i Ngô khi đi n t s s h i quá đáng thì nói ‘ ng u Ngô suy n nguy t ‘.Thành ng trên còn có đ ng ý khuyên ta khi g p ph i b t c chuy n gì, tr c khi hành đ ng ph i xem xét và suy nghĩ c n th đ kh i b th t b i và làm trò c i cho thiên h .

- KÊ KH U NG U H U : Ý nói cái mi ng con gà tuy nh nh ng dùng đ ăn các món ngon l , còn h u môn c a loài trâu tuy r t to nh ng l i là ch đ bài ti t nh ng ch t c n bã đ dáy trong ng i trâu.Thành ng trên đ c rút t đi n tích Tô T n đi du thuy t vua n c Hàn trong k ho ch liên minh 6 n c ch ng T n. Ông ta tâu v i Hàn v ng ‘ n c T n tuy m nh nh ng Hàn có th ch ng c đ c b ng cách liên minh v i 6 n c thù đ ch c a T n . B ng n u ch a đánh mà đ u hàng T n m t cách nh c nh ã thì Hàn đầu khác gì m t th ng u h u. Cùng nghĩa v i thành ng trên, t c ng VN cũng có câu ‘ thà làm đ u ru i còn h n làm đuôi con chu t ‘.C hai câu trên đ u có chung ý nghĩa nh c t i phong cách s ng c a con ng i ‘ nghèo cho s ch rách cho th m ‘ đ không b đ i khinh mi t c i ch .

- PHONG MÃ NG U B T T NG C P : T truy n có chép v i c T Hoàn Công đem quân chinh ph c n c Thái nhân đó mu n t n công luôn S nên vua n c này sai s mang th sang trách vua T ‘ quân x B c H i, qu nhân x Nam H i, dung thi phong mã ng u b t t ng c p đã ‘.Ý nói ‘ ông ph ng b c, tôi ph ng nam, không có liên h và đ ng ch m gì, t i sao l i ph i đem quân xâm l n ? ‘ T đi n tích m i rút ra câu thành ng trên.

- C U NG U NH T MAO : Đ i Hán Vũ Đ (L u Tri t) sai Lý Lăng đem quân đánh Hung Nô. Lúc đ u quân Hán th ng ng tr n nên đ c vua quan ng i khen h t l i. Nh ng sau đó Lý Lăng vì

khinh đßch nên trßng kß và bß Hung Nô bßt . Lý Lßng vì mußn bßo toàn mßng sßng quân sĩ đßi quyßn nên giß đßu hàng gißc. Đßc hung tin, vua Hán vì nghe theo lßi xißm ninh cßa bßn trißu thßn nên phán tßi Lßng là phßn qußc.

Trong bußi chßu có mßt Tß Mã Thiên nên Hán Vũ Đß hßi ý kißn thì đßc Thiên tßu rßng ‘ Lý Lßng chß có 5 ngàn binh sĩ trong lúc Hung Nô có tßi 8 vßn kß binh nên Lßng phßi trá hàng nên nßu xét công tßi, thì công cßa Lßng nhißu hßn tßi, mong nhà vua chßm chß. Lßi tßu trên đã làm cho Hán Đß càng thêm gißn đß, kßt tßi Lßng và Thiên là đßng lßa, đem Thiên ra thißn còn toàn bß gia đình Lý Lßng bß tru di. Trong ngßc, Tß Mã Thiên ußt tßc mußn tß chßt nhßng nghĩ lßi mình làm vßy đßi vßi nhà vua và bßn nßnh thßn, cũng gißng nhß chín con trâu chß mßt có mßt sßi lông. Bßi vßy ông cß nén đau nhßc đß moi tim óc hoàn thành mßt tác phßm vô tißn khoáng hßu lßu truyßn tßi ngày nay. Đó là bß ‘ sß ký Tß Mã Thiên ‘. Ngoài ra lúc còn trong ngßc, ông có vißt thß cho ngßi bßn tên Nhißu Thißu Khanh có câu ‘ cßu ngßu vong nhßt mao ‘ dißn tß tâm trßng mình, quyßt quên cái tißu tißt đß hoàn thành đßi nghißp, lßu danh thiên cß, mßi không ußng kißp ngßi.

- HßA NGßU TRßN : Tßng Yên là Nhßc Nghß chß trong 6 tháng đã chißm cßa Tß 70 thành trì và sßp đßt đißm hai cß đißm cußi cùng là Cß Châu cùng vßi Tßc Mßc do Đßn chß huy. Đß giß thành, ông ngày đêm hòa mình vßi dân chúng và binh sĩ tßi đây nên dù bß vây khßn, thành vßn đßc bình an sußt 3 năm. Không làm gì đßc nên Nhßc Nghß đành rút quân khßi Tßc Mßc 9 đßm và lßp đßn lßy ngăn chßn. Thßa cß hßi trên, Đßn Đßn cho gián đißp sang Yên phao tin Nhßc Nghß vì mußn làm vua nßc Tß nên không tßn công Tßc Mßc. Vua Yên vì đã có lòng nghi kß lßi bß gian thßn dßm pha sßm tßu nên ra lệnh bãi chßc Nhßc Nghß rßi cß Kß Kißp cßm quân tßn công Tßc Mßc.

Đßc tin trên, Đßn Đßn cho ngßi giß làm thßn nhßn nßa đêm tßi dinh Yên phao tin ‘ tßng trßi sß xußng giúp Tß tiêu đißt Yên vì tßi xâm lßn nßc ngßi ‘.Kß này đã làm giao đßng quân đßch. Đß nung thêm lòng quyßt tß cßa quân dân trong thành Tßc Mßc, Đßn Đßn lßi phao tin Kß Kißp sß tàn sát cß thành này khi chißm đßc, làm cho ngußi Tß rßt căm hßn nên quyßt lòng tß chißn vßi quân Yên. Đßn Đßn còn dùng vàng bßc hßi lß cho Kß Kißp và các tßng lßnh khác không đß phòng, chß lo mß tißc ăn mßng chß ngày Tß đßu hàng

Thßy thßi cß đã đßn, Đßn tßp trung tßt cß sß trâu đang có trong thành hßn ngàn con, cho chúng mßc áo giáp đß vß thêm các màu loße loßt , bußc gßm giáo mác bén nhßn trên hai sßng còn phía sau đuôi trâu cßt cß khô tßm đßu chai. Lßi chßn 500 quân cßng tráng can đßm , mßc qußn áo đß mßt mây vß đß tßn, tay cßm trßng thßng chßy theo sau trâu. Thß rßi màn đêm vßa buông xußng, trong lúc đßi quân Yên đang say sßa trong gißc đißp sau mßt ngày tißc tßng, thì Đßn Đßn ra lßnh mß đßi tißc thißt đßi tam quân, thß đßi Yên ra khßi bß cßi. Sau đó cho lßa bßy trâu ra khßi thành đßt lßa, trâu bß nóng rßng lên khßng khißp và cßm đßu chßy tßng vào trßi Yên, 500 quân cßm tß chßy theo sau còn quân dân trong thành thì nßi chißn trßng trßoi.

Trâu Trong Văn Chương Và Điện Tích

Tác Giả: Máng Giang

Thứ Bảy, 17 Tháng 1 Năm 2009 09:04

Cánh táng lúc đó cháng khác gì trái long đát lá trong lúc quân Yên đang ngá say không trá tay káp bá 1000 con trâu điên và 500 quân cám tá tàn sát gán hát, Ká Kiáp cũng bá Đán Đán chém chát. Tháa tháng quân Tá đánh đái quân Yên tái tán bá nam sông Hoàng Hà, Đán Đán chá trong mát đám thu hái lái đác 70 thành đá mát. Háa ngáu trán còn đác Há Dián Chác cá Láng Sán Bác và Nhác Phi đái Táng dùng rát có hiáu quá.

+ Trâu Trong Thi Văn VN :

Trong LáC SÚC TRANH CÔNG : Đây là mát tác phám văn ván cá, khuyát danh gám 453 câu, đán tá sá tranh cháp giáa 6 con vát nuôi trong nhà là trâu, chó, ngáa,gà,dê và heo. Hián ván cháa biát ai thác sá là tác giá, đá ra đái vào lúc nào nháng không phái vì thá mà nó mát đi giá trá.

Tác phám đác viát theo lái tuáng, bián ngáu vái nhiáu cáp đái nhau, bên cánh các câu văn bình dân gián dá lái đác xen ká các câu văn bác hác, đán tích và thành ngá. Riêng Trâu đác đác cáp tái trong truyán tá câu 13-122 mà phán má đáu là lái ká công vái chá :

‘ Lúc canh gà váa mái gáy tan

Chá đá gái tháng trâu vái vá

Dáy ráng đái trâu ra tháo dá

Cho nó ăn ba miáng đá lòng.. ’ ’

Rái khi mát trái váa mái mác cho tái lúc chuông chùa đám tiáng thu không, trâu phái :

‘ Cày ruộng sâu ruộng cày cho nó

Lúa và ruộng và ruộng mà khi nó trở

Lúa gặt cấy lên đã có xe trâu

Lúa cấy rồi lúa cấy dành trâu cấy

Lúa xe gặt dân công liên khối

Bắt luôn xe rào, xe cấy.. ’ ’

Và cũng như có sự trâu cày đáng nên chú ý đến nên cần nghiên cứu về sự hôm nay : ‘ trâu cày nên nông nghiệp này kia, trâu làm ruộng lẫn trên bờ ruộng.. ’ ’ Như vậy vì thói quen ‘ ăn chén đá bát, ruộng cá quên nông.. ’ ’ nên chúng ta thêm chú ý tới trâu. Đã vậy khi trâu già yếu cấy đi thì chú ý tới những tâm trạng trâu để chia sẻ : ‘ khi thác lúa đổ tình siêu đẹp, bỏ nhau sớm con dao cái rì, khi nhìn nhau và nhìn cái cáo mè .. ’

Trong Tác Phẩm CON TRÂU của TRẦN TIÊU (1900-1945) : cũng là tên thật và bút hiệu, ông sinh tại làng Cổ Am huyện Vĩnh Bảo tỉnh Hải Phòng, em ruột cha khác mẹ của Khái Hưng Trần Khánh Giu, có chân trong Tự Lực Văn Đoàn, chuyên viết về ruộng quê miền Bắc với văn phong giản dị chân thực nên rất được nhiều người ưa chuộng. Đã viết các tác phẩm như Năm Hòn (1939), Con Trâu (1940), Chuyện Con (1941), Truy tìm Quê (1942) và Sau Lũy Tre (1943).. trong các tác phẩm trên, truyện dài ‘ Con Trâu ’ được xem là tiêu biểu nhất.

Qua nhân vật bác xã Chính trong tác phẩm, ta biết được cuộc sống của người dân quê miền Bắc, ngày đêm đau khổ trong những ngày tháng của nạn đói, các tổ đoàn thể của làng xã phong kiến. Thời điểm là lúc mùa gặt, con trâu mà của gia đình bác đã đi lấy bán mua hồi máu mới kiếm được, cũng lần chết vì bệnh dịch. Tóm lại toàn bộ tác phẩm ‘ con trâu ’ của Trần Tiêu đã nói lên đời sống người dân miền Bắc trong

sußt thßi Phßp thußc.

+ Trâu Trong truyßn Vß Hißp Cßa Kim Dung :

Các tác phßm vß hißp cßa Kim Dung đßu đßc hß cßu vßi mßc đích phßn ßnh vß thß gißi cßa các kißm khách. Tuy nhißn vß các câu chuyßn đßu lßy đßt nßc Trung Hoa làm bßi cßnh nßn tác giß cũng đß ghi lßi mßt phßn hßnh ßnh nßng thßn trong đß cß nhßc tßi con trâu.

Trong ‘ Thßn đißu hißp lß ‘ Kim Dung cß vißt đßng Dßng Qußa cßi trâu bß đßt đßu cß phía sau, phßng thßc mßng vßo vßng vßu quân Mßng Cß đß nhßc lßi cußc khßi nghißa cßa ngß i dßn thßn Tßng Dßng vßo các nßm 1281-1282. Trßc đß Qußch Tßnh trong ‘ Anh hßng Xß Đißu ‘ cũng đßu cß thßy lß Hßng Thßt Cßng đßt cho bißt danh ‘ Trâu Nßc (thßy ngßu) ‘ vß tßnh tßnh cßc mßch, quß mùa chßm hißu bißt. Cßn ‘ Lßc mßch thßn kißm ‘ thßi nßi bßn qußn tißn tßi 36 đßng 72 đßo, trßc khi tßn cßng lßn cung Linh Thßu trßn nßi Phißu Đißu, đß ‘ ßn nhß ngßa, ußng nhß trâu (mß thßc, ngßu ßm).

Kim Dung cũng nhßc tßi thß trßng đßc bßt bßng da trâu, đßc Lßnh Hß Xßng trong ‘ Tißu Ngßo Giang Hß ‘ sß đßng lßm tßn hißu khi cßng vßi qußn ma tßn cßng chßa Thißu Lßm đß cßu Nhßm Doanh Doanh. Lßi cßn cß roi lßm bßng đßu ißu trâu, chßm ußng rßu bßng sßng trâu vß nß cß chßt tßnh tßnh cß thß chß ngß đßc đß nßng cßa rßu trßng. Sau cßng ai cßng nßi đß, nguß nhß trâu nhßng Kim Dung thßi ngß cß lßi vß hßu hßt trong các tác phßm cßa ßng, nhßng gßi tßy đßp hay ho đßu dßnh cho trâu nhß các nhßn vßt Hß Thanh Ngßu (ngoßi hißu cßa Dißp Cßc Y Tißn), Tßng A Ngßu (Trßng Vß Kß) trong ‘ Đß Long ß Thißn Kißm’.. đßu ngoßi hßng.

Kßt Lußn

Tßm lßi ngß i Vißt nußi trâu mßc đích đß lo vißc đßng ßng, kße xe, tßi gß. Nß cũng lß hßnh ßnh thßn thßng đßc bißt trong tßm thßc mßi ngß i, mßt con vßt hißn lßnh cß tßnh nghißa nßn xßa nay chßa thßy ai nßi trâu phßn bßi con ngß i. Trong kho tßng vßn hßc dßn gian VN, cß 2 câu chuyßn đßc đßnh gißa hay nhßt lß truyßn ‘ Trâu Nhßa Trâu Rßng vß Trâu Cßy Trâu Cßt ‘ đß phßn ßnh sß trung thßn cßa trâu vßi ngß i chß, qua các lßi đßi thoßi, đßng thßi đß nßi lßn cßi nhßn sinh quan mußn đßi cßa dßn tßc Vißt : ‘ Sßng sao cho đßng sßng, sßng phßi cß trßc cß sau, đßng bßt chßc thßi đß đßn mßt ßn chßn đß bßt, vßng ßn bßi nghißa .. ’

Bßng đßng nhß lßi thßt nhißu nhßng ngßy xßa thßn ßi thßi tußi nhß nßi chßn hßc đßng, ngßy ngßy cßp sßch tßi trßng cßng bßn bß nghßu ngßo ca hßt bßi ‘ Ai bßo chßn trâu lß khß, chßn trâu sßng lßm chß.Nhßng sß thßt chß lß tßng tßng mß thßi vß sau thßng 5-1975, qua cußc đßi đßi khißn cho ngß i khßn kß đßi cßa Mißn Nam hßu hßt đßu trß thßn mßc tß nßi chßn tß

Trâu Trong Ván Chàng Và Điên Tích

Tác Giả: Máng Giang

Thứ Bảy, 17 Tháng 1 Năm 2009 09:04

ng vùng kinh t m i và nh ng ch n dung thân b t đ c dĩ nông thôn.. m i th m thía v thân
ph n kéo xe, kéo cày c a ki p ‘ trâu bò ‘

‘..Đem s c ng i đi phá núi đ i non

đem m ng s ng đ g mìn tháo đ n

thay tr i đ n n c vào sông đã c n

thay trâu kéo cày phá v ru ng hoang.. ’ ’